De VoorleesExpress

Feiten & Cijfers

VoorleesExpress partners

Colofon

De VoorleesExpress, Feiten & Cijfers is een uitgave van Platform VoorleesExpress.

Tekst **Karien van Buuren & Geertje Lucassen**
Eindredactie **Charlotte Leemans**
Vormgeving **En-publique.nl**
Druk **Herziene druk. Eerste druk, juni 2010**

Platform VoorleesExpress wil graag de volgende mensen bedanken voor hun bijdrage aan 'Feiten en Cijfers'. Kees Broekhof (Sardes), Olga Leever (De Schone Schrijfster), Paul Leseman (Universiteit Utrecht), Kirsten Namesnik (Universiteit Utrecht), En Publique, Stichting Lezen en de Rabobank Foundation. In het bijzonder bedanken we de geïnterviewden en de honderden vrijwilligers die het project mogelijk maken.

Contact

Voor het bestellen van deze uitgave en voor vragen kun je terecht bij Platform VoorleesExpress.

platform@voorleesexpress.nl
Postbus 2157, 3500 GD UTRECHT
030 – 760 04 24 of 06 – 431 686 40

www.voorleesexpress.nl
VoorleesExpress

 Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Voorwoord

De Rabobank staat midden in de samenleving en is nauw betrokken bij de maatschappij. Via de Rabobank Foundation, hét maatschappelijke fonds van de Rabobank Groep, steunen wij de VoorleesExpress. Laaggeletterdheid en sociale cohesie zijn belangrijke maatschappelijke thema's voor de Rabobank Foundation. Daarom helpen we graag mee om het grote probleem van laaggeletterdheid aan te pakken.
De afgelopen jaren hebben we bijdragen geleverd aan de Week van de Alfabetisering, de documentaire Ongeletterd en het educatieve programma Lees en Schrijf Vandaag, speciaal gemaakt om de lees- en schrijfvaardigheden van laaggeletterden te verbeteren. Lezen en schrijven geeft eigenwaarde en onafhankelijkheid. Maar goed kunnen lezen en schrijven begint thuis. Omdat de VoorleesExpress als doel heeft de taalontwikkeling van kinderen te bevorderen, wordt zij ondersteund door de Rabobank Foundation en verschillende Rabobank Coöperatiefondsen.
De VoorleesExpress heeft veel ervaring en expertise op het gebied van laaggeletterde en geïsoleerde gezinnen en interactief voorlezen. Een groot bijkomend voordeel is dat de VoorleesExpress mensen met verschillende sociaalculturele achtergronden met elkaar in contact brengt, wat weer goed is voor de sociale cohesie.

Namens de Rabobank Foundation wens ik de VoorleesExpress veel succes met dit belangrijke werk.

Roelie van Stempvoort
Programmamanager

Rabobank

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Inleiding

Sinds de start in 2006 hebben duizenden gezinnen en voorlezers deelgenomen aan de VoorleesExpress. Vol enthousiasme hebben ze zich samen in de wereld van kinderboeken gestort. Deze publicatie is geschreven naar aanleiding van ons effectiviteitsonderzoek in 2009. Het is bedoeld om een beeld te geven van het project, de achterliggende theorieën en het effect. Ook vertellen verschillende betrokkenen over hun ervaringen met het project.

De VoorleesExpress, geen kind zonder voorlezen!

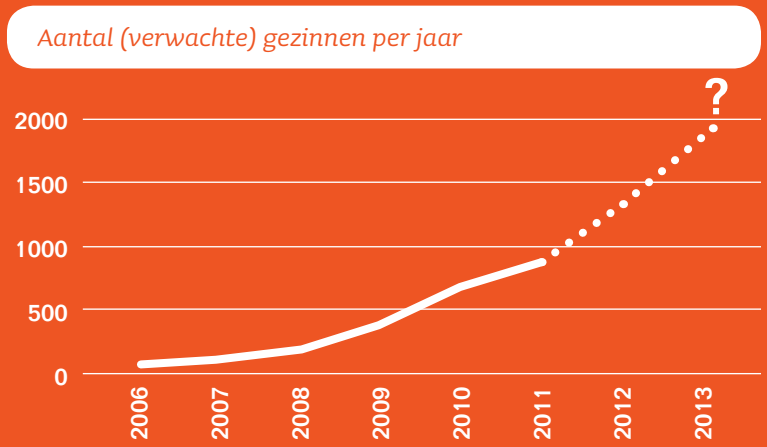
Inhoudsopgave

Voorwoord 3
Inleiding 4
In een notendop 5
De Organisatie in 2012 6
Aan het woord: *Directeur SodaProducties en medewerker PR en fondsenwerving* 8
Effectiviteit 10
Theoretisch kader 11
Ambassadeurs van de VoorleesExpress 14
Aan het woord: *Voorlezer* 16
Kenmerken onderzoeksgroep 17
Resultaten taal 18
Aan het woord: *Leerkracht* 20
Resultaten contact 22
Overeenkomsten en verschillen 24
Aan het woord: *Projectleider* 25
Aan het woord: *Uitvoerende organisatie* 26
Toekomst & Ontwikkeling 28
Aan het woord: *Gezin* 33

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

In een notendop

De VoorleesExpress introduceert het voorleesritueel bij gezinnen met een taalachterstand. Zo vergroten we het leesplezier en stimuleren we de taalontwikkeling van de kinderen. De voorlezer komt een half jaar lang, wekelijks, bij het gezin thuis. De voorlezer en het gezin zoeken samen naar een manier om het voorlezen een blijvend plekje te geven.

Doelen

De VoorleesExpress wil de taalontwikkeling van kinderen (2-8 jaar) bevorderen door het gezin te laten zien hoe leuk (voor)lezen is en door de taalomgeving in huis te verrijken. Daarnaast brengt de VoorleesExpress stadsgenoten met verschillende achtergronden met elkaar in contact om de sociale cohesie te versterken.

Bereik

VoorleesExpress steden
De VoorleesExpress is in 2006 in de Utrechtse wijk Kanaleneiland gestart. Van een klein burgerinitiatief is het uitgegroeid tot een professioneel project met landelijk succes. Begin 2012 wordt er in vijftien gemeenten voorgelezen en zijn er meerdere locaties bezig om het project op te zetten.

Gezinnen en vrijwilligers
In 2012 lezen we voor in ruim 1300 gezinnen en zetten ruim 1500 vrijwilligers (voorlezers en coördinatoren) zich in voor het project. In totaal heeft het project dan sinds de start 3500 gezinnen en 4200 vrijwilligers bereikt.

Platform VoorleesExpress

Platform VoorleesExpress ondersteunt steden bij het opzetten en uitvoeren van het project middels een franchisemodel. Daarnaast houdt het Platform zich bezig met het waarborgen van de kwaliteit, onderzoek naar de effectiviteit en ontwikkeling van het project. De franchisenemers zijn zelfstandige organisaties die verantwoordelijk zijn voor de uitvoer van de lokale VoorleesExpress.

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

De Organisatie in 2012

SodaProducties – bureau voor maatschappelijke innovatie startte het project VoorleesExpress Utrecht in 2006 en ontwikkelde in 2007 Platform VoorleesExpress waarmee het project langdelijk wordt uitgerold.

Overzicht Platform VoorleesExpress 2012	
Creatief Projectbureau Diversion	VoorleesExpress Amsterdam
Surplus Welzijn ism Bibliotheek Breda	VoorleesExpress Breda
Zebra Welzijn	VoorleesExpress Den Haag
Bibliotheek Deventer	VoorleesExpress Deventer
Vluchtelingenwerk Midden Gelderland	VoorleesExpress Ede
Bibliotheek Eindhoven	VoorleesExpress Eindhoven
Maatjesproject Gooi & Vechtstreek	VoorleesExpress Hilversum
JES Rijnland	VoorleesExpress Leiden
WelzijnLelystad	VoorleesExpress Lelystad
Vrijwilligerscentrale Westfriesland	VoorleesExpress Medemblik
Maatschappelijk Welzijn Traverse	VoorleesExpress Roosendaal
Stichting de Meeuw & Mano	VoorleesExpress Rotterdam
Contour Tilburg	VoorleesExpress Tilburg
SodaProducties, bureau voor maatschappelijke innovatie	VoorleesExpress Utrecht
Stichting Piëzo	VoorleesExpress Zoetermeer

Verwacht
Almere, Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Dordrecht, Haarlem, Vlaardingen en Zwolle.

Kijk op www.voorleesexpress.nl/locaties voor het actuele overzicht.

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

"De VoorleesExpress stimuleert op een mooie manier het lezen bij zowel kinderen als volwassenen. Het thuis voorlezen opent letterlijk en figuurlijk deuren. Het brengt het gesprek tussen verschillende lagen van de bevolking op gang en bevordert zo integratie en participatie."
CTNOP

Aan het woord:

Directeur SodaProducties en medewerker PR en fondsenwerving

Naam:
Anne Heinsbroek
Functie:
Directeur SodaProducties, samen met haar zus Marieke bedacht zij de VoorleesExpress
Lievelingsvoorleesboek:
Kleine ezel van Rindert Kromhout

Naam:
Charlotte Leemans
Functie:
Medewerker PR en fondsenwerving
Lievelingsvoorleesboek:
Anton en de meisjes van Ole Könnecke

Anne: 'Sinds de start in 2006 is het project zowel inhoudelijk als in bereik enorm gegroeid. Voor mij zijn de hoogtepunten de momenten bij gezinnen thuis als de kinderen naar de deur rennen als de voorlezer komt en als er een mooi blijvend contact ontstaat tussen gezin en voorlezers. De dieptepunten zijn de momenten dat je steeds weer heel hard moet knokken om te blijven bestaan, de onzekerheid rondom financiën is moeilijk. De uitdaging is enerzijds om te zorgen dat de lokale VoorleesExpress steden blijven bestaan en anderzijds om middelen te krijgen om te groeien en te ontwikkelen.'

Charlotte: 'Ik word enorm blij als ik besef hoeveel gezinnen we in Nederland bereiken. Op een gegeven moment verscheen VoorleesExpress Breda op Omroep Brabant. Een gezin en een voorlezer, die wij als Platform niet kennen, waar wij direct niks mee te maken hebben gehad. Maar we zien voorleesgezin en een voorlezer die in het profiel passen en die vol enthousiasme uitdragen wat wij proberen uit te zetten in

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Nederland. Dat is gaaf, dat honderd kilometer verderop het project gewoon draait. Dat we nu zoveel projectleiders hebben en daardoor zoveel kinderen kunnen bereiken. Het dieptepunt sluit aan bij wat Anne zegt, dat de locaties zo afhankelijk zijn van subsidiegelden. Er zijn nu twee steden die structureel gefinancierd worden door hun gemeente, dat is natuurlijk fantastisch. Maar voor de rest kan het elk jaar afgelopen zijn.'

Charlotte: 'De eenvoud van het project is volgens mij de succesformule. Ik hoef nooit uit te leggen waarom het werkt. Iedereen snapt dát het werkt. Anne en Marieke hadden een gouden formule te pakken. Het project focust niet op een probleem, maar maakt het wel bespreekbaar. We richten ons op het plezier rond voorlezen. Ondertussen pak je twee dingen aan die wel degelijk een probleem zijn in onze samenleving; taalachterstanden en segregatie.'

"Het project focust niet op een probleem, maar maakt het wel bespreekbaar."

Anne: 'Het project kon alleen van de grond komen door alle mensen die bereid waren hier vrijwillig in te investeren. Voorlezers, maar ook professionals die ons adviseerden. Allemaal mensen die blij waren met dit positieve initiatief dat de problemen direct aanpakt. De toenemende polarisatie speelde ook een rol. Dat maakte dat mensen behoefte hadden om iets bij te dragen. Later kwamen de grote partners, zonder wie we nooit zo ver waren gekomen; het Oranje Fonds Groeiprogramma, het ministerie van VROM en Jeugd & Gezin en nu Eureko Achmea, Kinderpostzegels, het Oranje Fonds, de Rabobank en het VSBfonds.'

"Het project is nooit af, het blijft dynamisch."

Charlotte: 'Het project heeft ook veel gehad aan de steun van bijvoorbeeld Stichting Lezen, Sectorinstituut Openbare Bibliotheken, Sardes en CINOP, met hun kennis van het veld en hun netwerk hebben ze veel deuren voor ons geopend.'

Anne: 'We hebben nog grote ambities voor de komende jaren. We willen zorgen dat ook al die autochtone gezinnen die de VoorleesExpress nodig hebben de weg naar het project weten te vinden. VoorleesExpress moet worden ingebed in het beleid waardoor je gezinnen makkelijk kunt doorverwijzen naar andere projecten/instanties. Nu raken gezinnen na deelname vaak weer uit beeld. Het zou ook heel mooi zijn als we in de toekomst naast grote steden ook kleine gemeenten en dorpen kunnen 'bedienen'. Maar minstens zo belangrijk is zorgen dat de huidige steden door kunnen gaan met hun werk en kunnen groeien.'

Charlotte: 'Ik ben echt trots op alle projectleiders die we nu hebben, zij zijn essentieel voor het succes. Als zij niet zo enorm hard zouden werken, dan blijft er van het project niks over. Door hun inzet kunnen we nu steeds meer gezinnen bereiken.'

Anne: 'De VoorleesExpress is nog altijd in ontwikkeling. Dat kan omdat mensen zich in het hele land blijven inzetten voor het project. Dat hoort ook bij de toekomstdroom. Het project is nooit af, het blijft dynamisch. Dat is eigenlijk de droom. Dat we constant aansluiten bij de behoeftes en ontwikkelingen die er op een bepaald moment zijn. Het is nooit: dit is het project en zo moet het. We willen flexibel en vraaggericht blijven werken.'

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Effectiviteit

De aanleiding voor de effectstudie is onze behoefte om de VoorleesExpress zo effectief mogelijk te maken en zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de doelgroep. Daarnaast is er de vraag van externe partijen die willen weten in hoeverre de methodiek effectief is.

2008-2010

In 2008 – 2010 heeft Platform VoorleesExpress een effectiviteitsonderzoek uitgevoerd onder deelnemers van VoorleesExpress Utrecht. Het onderzoek richt zich op de twee belangrijke pijlers van de VoorleesExpress; taal en contact. Het theoretisch kader vormt de basis voor het onderzoek. Hierdoor wordt duidelijk dat de VoorleesExpress meer doet dan het voorleesritueel introduceren: het project verrijkt de taalomgeving in huis en draagt bij aan sociale integratie van gezinnen.

Met het theoretisch kader als uitgangspunt, is een meetinstrument ontwikkeld dat aansluit bij de doelgroep en in te voegen is in het project. De 76 ouders, 92 voorlezers en 18 leerkrachten zijn op drie verschillende momenten geïnterviewd; bij aanvang van het project, bij afloop van het project en 5 (voorlezers en leerkrachten) of 10 maanden (ouders) na afloop. We hebben de vragenlijsten mondeling afgenomen bij de gezinnen en schriftelijk bij de voorlezers en leerkrachten.

De resultaten die in deze publicatie worden beschreven zijn afkomstig uit dit onderzoek.

2012-2014

Vanaf 2011 zetten we in op een longitudinaal, wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd door de Universiteit Utrecht. Dit zal ons nog meer inzicht geven in het effect van de VoorleesExpress. Dit vervolgonderzoek is een investering in de inhoudelijke ontwikkeling én de continuïteit van het project.

 Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Theoretisch kader

Taalbevordering

De VoorleesExpress komt thuis bij kinderen die moeite hebben met de Nederlandse taal en opgroeien in een arme taalomgeving. De ouders willen graag meedoen aan het project, om zo de schoolprestaties van de kinderen te verbeteren.

Van alle inwoners van Nederland (16-74 jaar) is 13% laaggeletterd. Zij kunnen geschreven informatie onvoldoende gebruiken om thuis, op het werk en in de maatschappij te kunnen functioneren. Het gaat om één miljoen autochtonen en een half miljoen allochtonen. Ook veel kinderen hebben al op jonge leeftijd moeite met taal. Van de leerlingen heeft 10% eind groep 3 in het basisonderwijs nog niet voldoende leesvaardigheid. Eind groep acht heeft 10% van de leerlingen het niveau van de gemiddelde leerling begin groep zes. Leerlingen die kampen met zulke leesproblemen lopen deze achterstand niet snel in op de basisschool en krijgen ook steeds meer moeite met andere vakken.

Ontluikende geletterdheid
Geletterdheid is de grootste voorspeller van schoolsucces. In groep drie begint het formele onderwijs. De bouwstenen voor geletterdheid worden echter al eerder gelegd. Deze 'ontluikende geletterdheid' maken kinderen vaak door in een spelcontext. Hierin zijn eigen initiatief, spelen en werken op eigen niveau, antwoord krijgen op vragen en het ervaren van plezier en betrokkenheid belangrijk. Kinderen leren zo om taal in allerlei situaties te gebruiken.

Kinderen die al op vroege leeftijd veel zijn gestimuleerd op het gebied van taal doen bepaalde basiservaringen op in geletterdheid. Veel taalproblemen zijn te herleiden tot een tekort aan deze ervaringen, die ze vooral thuis opdoen. In veel gezinnen wordt niet (meer) voorgelezen en doen kinderen maar weinig boekervaringen op. Deze kinderen beginnen het onderwijs al met een achterstand. Ze hebben meer moeite met technisch lezen en de kans dat ze plezier hebben in lezen is kleiner.

Geletterdheid heeft invloed op het onderwijsniveau, werk, inkomen en gezondheid.

Sociaal economische status
Verschillen in geletterdheid bij aanvang van de basisschool hangen sterk samen met de sociaal economische status (SES) van het kind. Volgens de theorie van hulp-bronnen zijn kinderen van ouders met een hogere SES in het voordeel bij het leren van taal. Zij zijn meer gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen dan lager opgeleide ouders.

Bovendien hebben ouders met een hoge SES meer kennis over het belang van voorlezen voor de taalvaardigheden van hun kinderen.

Uit Amerikaans onderzoek blijkt dat een kind uit een gezin met ongeschoolde/laaggeschoolde ouders zo'n 616 woorden per uur hoort. Een kind uit een gezin met redelijk opgeleide ouders hoort 1251 woorden per uur. Een kind met hoogopgeleide ouders hoort maar liefst 2153 woorden per uur.

Taalomgeving
De omgeving waarin kinderen opgroeien en de ervaringen in de voorschoolse periode zijn belangrijk in de ontwikkeling van geletterdheid. De taalomgeving is de materiële en sociale stimulans tot lezen in de thuisomgeving. Kinderen raken via volwassenen betrokken bij geletterde situaties; kinderen zien volwassenen bijvoorbeeld lezen en schrijven, hebben toegang tot (kinder)boeken en schrijfmateriaal en worden voorgelezen. Zo zijn gezinsleden vaak de eersten die de geletterdheid op gang brengen. Een gezin kan de taalontwikkeling van kinderen ondersteunen

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

door een omgeving te creëren waarin lezen, schrijven en praten onderdeel zijn van het dagelijks leven. Voorlezen is een belangrijke activiteit om de taal-omgeving in huis te verrijken en zo geletterdheid te bevorderen. Hoe vaak een kind wordt voorgelezen in de vroege kindertijd kan van grote invloed zijn op toekomstige schoolprestaties. Het heeft een positief effect op woordenschat, boek-oriëntatie, cognitieve ontwikkeling, verhaalbegrip, leesplezier en spreek-vaardigheid.

43% van de kinderen in Nederland wordt meerdere keren per week thuis voorgelezen. 21% wordt één keer per week voorgelezen en maar liefst 36% wordt nooit voorgelezen.

In Engels onderzoek is de schatting dat een kind uit een gemiddelde SES gezin het formeel onderwijs begint met 1000 à 1700 uren voorlezen, terwijl een kind uit een laag SES gezin maar 25 uur voorleeservaring heeft.

"Voordat de voorlezer er was vroeg Morad: 'Is de voorlezer mooi?' Toen hij haar in de gang had gezien kwam hij naar me toe rennen en zei: 'Ja, ze is mooi'."
Anne, coördinator

 Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Contact

De VoorleesExpress is begonnen als een project voor laaggeletterde allochtone gezinnen. Veel van de deelnemende gezinnen leven geïsoleerd; zij hebben weinig contact met maatschappelijke instanties en stadsgenoten. Een half jaar lang ontmoeten voorlezer en gezin elkaar rondom het voorlezen. De VoorleesExpress wil op deze manier stadsgenoten met verschillende sociaal-culturele achtergronden met elkaar in contact brengen.

Sociale cohesie
Een aantal hardnekkige (sociale) problemen op het gebied van leefbaarheid, veiligheid en integratie komen vooral voor in de aandachtswijken van grote steden. Deze problemen hangen samen met sociale uitsluiting en afnemende sociale cohesie.

Nederlands onderzoek (2005/2007) laat zien dat allochtonen en autochtonen vaak weinig tot geen onderling contact hebben. Hooguit 33% van de autochtonen onderhoudt regelmatig contact met allochtonen in de vrije tijd. Tweederde van de Turken heeft liever contact met leden van de eigen groep en 30% van de Marokkanen gaat in de vrije tijd nooit om met autochtone Nederlanders.

Het gebrek aan (regelmatig) contact komt echter niet alleen voor tussen allochtonen en autochtonen. Ook grote opleidings- en inkomensverschillen vormen vaak drempels voor onderling contact en identificatie. Bewoners in kansarme en gemengde wijken hebben vooral contact met buurtbewoners met vergelijkbare sociale posities.

Ontmoeten
Zowel de overheid als particuliere instanties zetten zich in om de integratie te bevorderen. De Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) adviseert de

"Mijn hart gaat uit naar de VoorleesExpress. Een mooi initiatief dat mensen verder op weg helpt, maar dat ook mensen dichter bij elkaar brengt..." *Aldith Hunkar, journalist en presentatrice*

Nederlandse regering om zich te richten op het maatschappelijk verbinden; het duurzaam of herhaald bij elkaar brengen van mensen, groepen of instituties, zodat er gemengde sociale netwerken ontstaan. Het gaat om duurzame en etniciteitoverstijgende projecten, waarbij de ontmoeting zich niet naast, maar in de dagelijkse routines en netwerken van burgers afspeelt.

Om de onderlinge beeldvorming te verbeteren en de sociale cohesie te vergroten is contact de oplossing, stelt de contacthypothese. Door verschillende groepen met elkaar in contact brengen, wordt de onderlinge kennis vergroot en worden de denkbeelden positief beïnvloed. Incidentele ontmoetingen tussen leden van verschillende groepen leiden echter niet vanzelf tot wederzijds begrip en sympathie. Onderzoek laat zien dat incidentele ontmoetingen vooral vooroordelen bevestigen. Het is effectiever om ontmoetingen op duurzame wijze en rond etniciteitoverstijgende thema's te organiseren.

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Ambassadeurs van de VoorleesExpress

De VoorleesExpress heeft sinds 2011 twee geweldige nieuwe ambassadeurs! Komende tijd gaan zij aan de slag voor het project. Met verschillende acties zetten zij zich in voor naamsbekendheid én nieuwe inkomstenbronnen.

Monsif Bakkali
Op zijn jonge leeftijd heeft Monsif Bakkali uit de Bijlmer al meerdere hits op zijn naam staan in de Kids Top 20. Hij doet vmbo-t/Havo en eind 2011 kwam zijn eerste album 'Voor jou' uit. Toen de VoorleesExpress hem vroeg als ambassadeur twijfelde hij geen moment.

"Soms vind ik lezen ook wel moeilijk. Maar het vergroot wel mijn woordenschat. Als ik rap en liedjes schrijf heb ik dat natuurlijk nodig! Ik vind het echt belangrijk wat de VoorleesExpress doet."

Tjibbe Veldkamp
Het Kinderboekenweekgeschenk van 2011 – Bert en Bart redden de wereld – is geschreven door Tjibbe Veldkamp. Eerder schreef hij boeken als Tim op de tegels, Hotze de Botskabouter en de serie Agent en Boef. Het thema van de Kinderboekenweek is dit jaar 'Helden'. Tjibbe bedacht dat zijn helden de voorlezers van de VoorleesExpress zijn.

"Voorgelezen worden is goed voor ieder kind. De vrijwilligers van de VoorleesExpress komen voorlezen in gezinnen waar dat anders niet of nauwelijks gebeurt. Ik ben vereerd dat ik me VoorleesExpress ambassadeur mag noemen."

 Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Fotograaf: Flore Zoé

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Aan het woord:

Voorlezer

Naam:
Marcha Behuku Nam Radja
Leest voor aan:
Manar (4 jaar)
Functie:
Voorlezer en coördinator bij VoorleesExpress Amsterdam
Lievelingsvoorleesboek:
De vlinder van Anna Milbourne

‘Het hele concept van de VoorleesExpress sprak me heel erg aan. Ik hou erg van boeken, als kind al. Dit is een leuke manier om die liefde te delen met een kind. Het interactief voorlezen is een leuke en leerzame ervaring voor zowel Manar als voor mij. Verder vind ik het heel interessant om meer te weten te komen over mensen en hun achtergrond. Hoe staan zij in het leven, waar willen ze naartoe? Ik hoefde er dus niet lang over na te denken om vrijwilliger te worden.

Het is bijzonder dat je bij elk gezin ziet dat je welkom bent, ze staan open voor contact en er is belangstelling voor elkaar. De moeder van Manar vertelt vaak over zichzelf, over haar achtergrond en hoe het was toen ze voor het eerst naar Nederland kwam. Omgekeerd stelt ze ook vragen aan mij. De interesse is wederzijds.

“De interesse is wederzijds.”

Het valt me op dat alle gezinnen de taalontwikkeling van hun kinderen heel belangrijk vinden. Het project draagt volgens mij zeker bij aan de taalontwikkeling en het leesplezier. Manar is nu gedurende de week zelf actief met boekjes bezig. Ik merk zelfs dat ze mijn manier van voorlezen oppikt. Dan gaat ze op een heel expressieve manier het verhaal vertellen. Het is grappig, want dan denk ik: ‘Zo doe ik dat ook, zo vertel ik ook een verhaal.’

Voorlezen bij de VoorleesExpress is ontzettend leuk als je houdt van kinderen, lezen en contact. Je kunt er ook je eigen creativiteit in kwijt. Ik vind ook dat je goed begeleid wordt door de organisatie. Ik kan het iedereen zeker aanraden!’

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

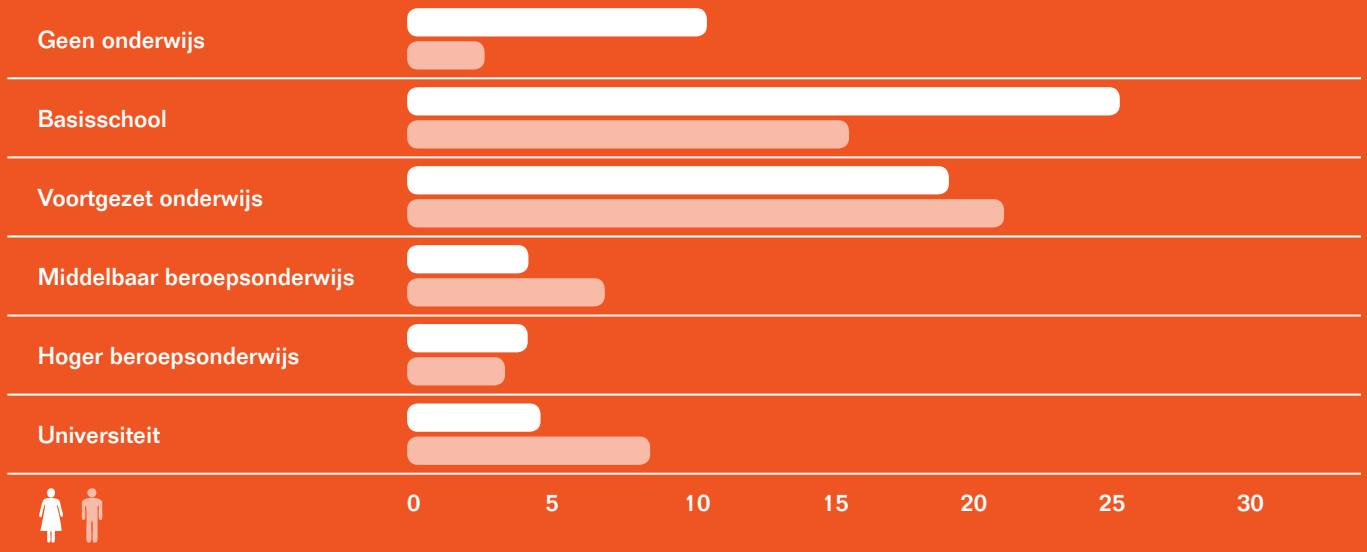
Kenmerken onderzoeksgroep

Land van herkomst (vader): 26,3% Marokko; 36,8% Turkije; 11,7% overig (China, Sri Lanka, Afghanistan, Soedan, Somalië); 25% onbekend
Land van herkomst (moeder): 27,6% Marokko; 40,8% Turkije; 19,5% overig (China, Nederland, Liberia, Sri Lanka, Burundi, Ghana, Afghanistan, Irak, Soedan en Somalië); 11,8% onbekend.

De vaders zijn gemiddeld 18 jaar in Nederland. De moeders korter, gemiddeld 13 jaar. Van de kinderen was 65,1% jongen en 34,9% meisje. Gemiddeld waren de kinderen 5,6 jaar, in de leeftijd van 2 tot 10 jaar.

Hoogst genoten onderwijs ouders

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Resultaten taal

Taalontwikkeling

Boekoriëntatie: Zowel de leerkrachten als voorlezers geven aan dat kinderen die mee hebben gedaan met de VoorleesExpress steeds beter scoren op boekoriëntatie.

Verhaalbegrip: Volgens voorlezers gaan de kinderen significant vooruit op verhaalbegrip. Ook de leerkrachten zien een stijging onder de deelnemende kinderen.
Begrijpend lezen: De voorlezers merken dat de kinderen significant vooruitgaan met begrijpend lezen. Leerkrachten merken ook dat kinderen beter worden in begrijpend lezen na afloop van het project.
Woordenschat: De woordenschat van de kinderen stijgt significant volgens de leerkrachten en voorlezers.

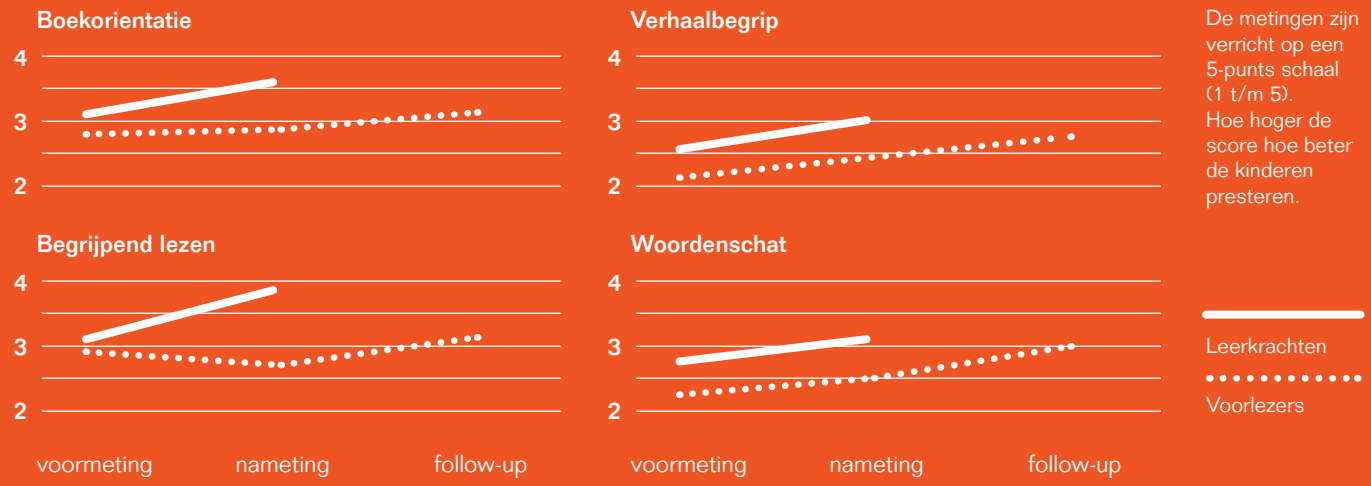
Leesactiviteiten

Zelf lezen: Volgens de ouders pakken kinderen significant vaker een boek aan het eind van het project. Tien maanden later merken zij dat kinderen weer minder vaak zelf een boek inkijken.

Van de kinderen keek 27% voor aanvang van de VoorleesExpress nooit zelf in boeken. Aan het eind van het project is dit nog maar 3,8%. Veel kinderen zijn zelfs dagelijks in boeken gaan kijken aan het eind van het project (47,8%).

Vraag voorlezen: Ouders vertellen dat de kinderen na deelname aan de VoorleesExpress **vaker** aan hen vragen om voorgelezen te worden. Een aantal ouders liet echter ook weten dat hun kinderen liever zelf een

Taalontwikkeling

 Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

boek lezen dan dat de ouders een boek voorlezen.
Duur lezen: Kinderen lazen bij de start van het project gemiddeld 17 minuten in een boek, na afloop was dit **gestegen** tot 23 minuten.

"Elke woensdagmiddag gaan we nu naar de bibliotheek, mijn zoon en ik kiezen dan allebei een paar boekjes uit."
Montasir, vader

Bij aanvang van het project leest 56,6% van de ouders nooit zelf een boek. 28,8% Leest nooit een krant. Van de ouders leest 66% nooit een tijdschrift. Veel ouders geven aan dat zij alleen in de wachtkamer van de dokter in een tijdschrift kijken. Ander leesmateriaal in huis bestaat uit de Koran, reclamefolders, woordenboeken en studieboeken.

Leeshouding

Leesplezier kinderen: Het leesplezier **neemt toe** gedurende het project. Ouders merken bovendien dat kinderen lezen minder als een verplichting gaan zien na afloop van het project.
Leesplezier ouders: Ouders krijgen **significant meer** plezier in voorlezen tussen de aanvang van het project en 10 maanden na afloop van het project.

Taalomgeving

Bij de start van het project had 85,3% van de gezinnen een bibliotheekabonnement en bezocht 78% van de gezinnen per maand wel eens de bibliotheek. Na afloop was het percentage gestegen tot 98%. Tien maanden na afloop bleek 93% van de gezinnen nog steeds de bibliotheek te bezoeken.

Aanwezige boeken voor ouders: Het aantal aanwezige bibliotheekboeken voor ouders **blijft gelijk**.
Aanwezige kinderboeken: Gezinnen halen **significant meer** boeken in huis naarmate het project vordert. Het aantal aanwezige kinderboeken van de bibliotheek blijft gelijk.

Bij aanvang van het project had 33,3% van de gezinnen geen enkel bibliotheekboek in huis voor de kinderen, na afloop was dit slechts 14%.

Het volledige onderzoeksrapport is via www.voorleesexpress.nl te downloaden.

"Amina onthoudt de verhalen allemaal, vaak ligt ze 's avonds stiekem met het lampje aan in bed nog boekjes te kijken."
Safae, moeder

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Aan het woord:

Leerkracht

Naam:
Fatima el Filali
Organisatie:
Openbare basisschool de Panda, Utrecht
Functie:
Leerkracht groep 1 en 2
Gezinnen aangemeld:
25 à 30
Lievelingsvoorleesboek:
Klein wit visje van Guido van Genechten

‘Op school zie ik veel kinderen met een taalachterstand. Ik vind het belangrijk dat ouders leren voorlezen. Veel ouders kennen het belang en nut van voorlezen niet. Terwijl het zo goed voor kinderen is, vooral voor het begrijpend lezen.

Alle leerkrachten op de Panda zijn enthousiast over de VoorleesExpress. We vinden het heel belangrijk voor onze kinderen. Ook de ouders vinden het project goed. De ouders die al een voorlezer hebben gehad, stimuleren ook andere ouders om mee te doen. Wat ik ook merk, is dat ouders die al een voorlezer gehad hebben, het liefst nog een keer mee willen doen.

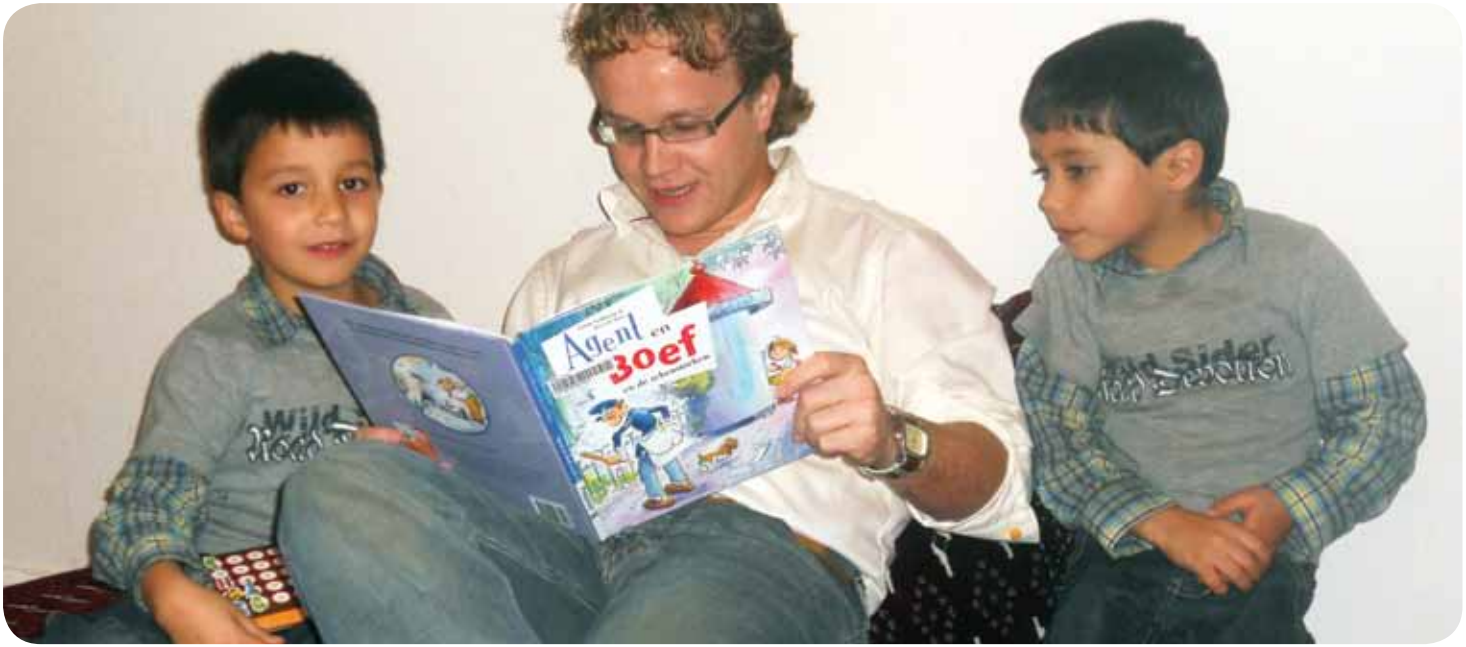
“De ouders die al een voorlezer hebben gehad, stimuleren ook andere ouders om mee te doen.”

In sommige gezinnen nemen de ouders het voorlezen over, maken ze er echt tijd voor. Maar het is lastig; bij ouders die echt niet kunnen lezen, blijft het probleem wel hangen. Maar dan nog, we zien dat de kinderen die meedoen aan de VoorleesExpress meer interesse in boeken krijgen. Kinderen pakken ook sneller zelf boekjes en hun taalachterstand wordt zo echt minder groot.’

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Resultaten contact

Meer contact met stadsgenoten

Veel vrijwilligers geven als reden voor deelname aan de VoorleesExpress dat ze graag eens een kijkje willen nemen bij een gezin met een andere achtergrond. Het interculturele contact lijkt hen interessant, leuk en leerzaam.

Melanie, voorlezer: "Het is voor vrijwilligers én gezinnen leuk om elkaar rondom het voorlezen te leren kennen."

Bij aanvang van het project komt 51.9% van de voorlezers (bijna) nooit bij een allochtone Nederlander thuis en zegt 53.7% nooit allochtonen op bezoek te krijgen.

Floor, voorlezer: "Ik wil wel meer contact met allochtone Nederlanders, maar het is lastig, omdat ik ze in mijn wijk, werk en sociale leven eigenlijk niet tegenkom."
Mara, voorlezer: "Het is voor mij makkelijker geworden om met allochtone Nederlanders in contact te komen, omdat ik een beter beeld heb gekregen van hun belevingswereld."

Van de ouders laat 39,1% bij de start van het project weten dat er (bijna) nooit autochtone Nederlanders bij hen thuis komen. Bovendien komt 48,4% zelf (bijna) nooit bij autochtone Nederlanders thuis.

Ouders willen graag meer contact, omdat zij dit zelf heel leuk en gezellig zouden vinden, omdat ze op die manier de Nederlandse taal willen leren en oefenen en omdat ze zo meer leren over de Nederlandse samenleving.

Özge, moeder: "Ik durf door de VoorleesExpress meer contact te leggen met 'Nederlanders' en sta er meer voor open."

Na afloop van het project heeft 40,4% van de voorlezers andere allochtone Nederlanders leren kennen, voornamelijk via het voorleesgezin, studie of werk. Van de ouders heeft 20,8% andere autochtone Nederlanders leren kennen sinds de start van het project, voornamelijk via de kinderen en het werk.

Bijna 40% van de gezinnen heeft 10 maanden na afloop van het project nog contact met de voorlezer. De voorlezer komt bij het gezin thuis om te kletsen en samen te eten, leest voor en doet spelletjes met de kinderen. De voorlezers die geen contact meer hebben met het gezin geven vooral praktische argumenten, zoals tijdgebrek, verblijf in het buitenland of de afstand.

Project voorziet in wens tot contact

Gedurende het project krijgen voorlezers significant minder behoefte aan contact met allochtone Nederlanders, ze geven vooral aan dat ze al voldoende interculturele contacten hebben. Onder ouders zien we een daling van de wens tot contact direct na afloop van het project (58%). Na afloop het project zeggen veel gezinnen dat ze voldoende contact hebben met autochtone Nederlanders en dat ze tevreden zijn over de huidige situatie. Tien maanden later is de wens tot contact weer toegenomen (73%). Het lijkt erop dat de voorlezer (tijdelijk) voorziet in de behoefte aan contact met autochtone Nederlanders.

Zaynab, moeder: "Je leeft hier in Nederland, dus dan moet je ook mét de mensen willen leven."
Marcel, voorlezer: "Ik zie dat het gezin erg haar best doet om te integreren en op de hoogte te blijven van nieuws en politiek, vanuit de gedachte dat de toekomst van hun kinderen hier in Nederland ligt."

 Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Meer kennis over de andere cultuur

Aan het einde van het project heeft 57,7% van de voorlezers een nieuw cultureel verschil geleerd van het voorleesgezin, bijvoorbeeld over eetgewoontes, gastvrijheid, feestdagen en de opvoeding. Daarnaast heeft 26,5% nieuwe overeenkomsten geleerd.

Afke, voorlezer: "Ik heb geleerd hoe het is voor een migrant om je hele leven opnieuw op te moeten bouwen: inburgering, taal, opleiding, vrienden, familie. Je moet weer helemaal vanaf nul beginnen."
Jessica, voorlezer: "Ik vond het leuk om de Ramadan mee te maken en erover te praten met het gezin."

Irene, voorlezer: "Ik realiseer me nu dat dit ook maar 'gewoon een gezin' is zoals dat van jou, alleen met andere gewoonten. Erg fijn om dit te zien!"

Tien maanden na afloop van het project zien meer ouders overeenkomsten tussen de eigen en de Nederlandse cultuur. Van de gezinnen zegt 23,3% nog iets nieuws te hebben geleerd over de Nederlandse cultuur.

Ahmet, vader: "Nederlanders zijn heel open, dat is mooi; iets zeggen is beter dan niets zeggen!"

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Overeenkomsten en verschillen

Veel genoemde overeenkomsten en verschillen tussen de 'eigen' en 'andere' cultuur

Voorlezers

Verschillen	Overeenkomsten
– man-vrouwverhoudingen – gastvrijheid – opvoeding van kinderen – belang van familie – rol van religie in het dagelijks leven	– gezelligheid en gastvrijheid – belang van het gezin – liefde tussen ouders en kinderen

Gezinnen

Verschillen	Overeenkomsten
– opvoeding – sociale contacten – mate van gastvrijheid – eetgewoontes – religie – man-vrouwverhoudingen	– dezelfde basisbehoeften als mens – het beste voor de kinderen willen – het goede met elkaar voor hebben – belang van studeren en werken

De ouders zien diverse culturele verschillen tussen hun 'eigen' en de 'Nederlandse cultuur', bijvoorbeeld in de opvoeding; dat Nederlandse kinderen beter luisteren, dat er meer voorgelezen wordt en dat Nederlandse ouders meer met hun kinderen praten.

Ook in de sociale contacten zien zij veel verschillen; er is in Nederland minder contact met de buren, er wordt minder samengewerkt en minder goed gezorgd voor oudere familieleden. Nederlanders worden gezien als opener, vrijer en minder streng.

 Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Aan het woord:

Projectleider

Naam:
Annelies de Hoog
Functie:
Projectleider VoorleesExpress Den Haag
VoorleesExpress sinds:
Januari 2010
Aantal gezinnen in 2012:
80
Lievelingsvoorleesboek:
Dikkie Dik van Jet Boeke en Dribbel van Eric Hill

'Zebra Welzijn wilde graag aan de slag met de VoorleesExpress en toen hebben ze mij benaderd voor het projectleiderschap. Ik werkte al bij Zebra als kinder-werker in een buurthuis. De VoorleesExpress is een project waar ik in geloof en dat bij mij past. Als ik ergens niet achter sta, kan ik het ook niet uitdragen. Maar dit project is te gek!

Voor de werving van gezinnen ben ik begonnen bij peuterspeelzalen. De leidsters daar waren echter sceptisch over 'weer een project'. Ze twijfelden of ze gezinnen over de drempel konden krijgen. Ik ben naar verschillende basisscholen gegaan en die waren wel meteen heel erg enthousiast. Veel scholen hebben koffie-uurtjes voor moeders en daar ben ik allemaal langs gegaan. Ik heb ook gesproken met interne begeleiders.Toen ging het opeens lopen. De vrijwilligers komen voornamelijk via HOF, een grote vrijwilligersorganisatie in Den Haag en ook spontaan via de website.

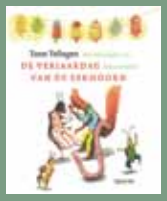
Ik vind het fantastisch om projectleider te zijn! Ik vind het onwijs leuk en het is zo divers. Je ontmoet zoveel leuke mensen. Ik kom bij alle gezinnen thuis, omdat je in het eerste seizoen coördinator bent van alle gezinnen. Vanaf het tweede seizoen ga je met vrijwillige coördinatoren werken. De vrijwilligers hebben de mooiste verhalen over waarom ze meedoen. Het is geweldig hoe positief iedereen is. Ook van de landelijke overleggen met de andere projectleiders krijg ik veel terug. Het helpt om te kunnen reflecteren op mijn eigen functioneren en het project in mijn eigen stad.

"Ik vind het fantastisch om projectleider te zijn!"

Komende tijd wil ik graag meer naamsbekendheid krijgen. Dat mensen in Den Haag denken: 'Oh ja, de VoorleesExpress!'. Wat leuk is; ik hoef nu al niet meer te leuren. Scholen beginnen mij te benaderen, omdat ze gehoord hebben dat het zo'n leuk project is. Ik vind het heel belangrijk dat we ons met de Voorlees-Express nu ook richten op autochtone gezinnen. Laaggeletterdheid komt veel meer voor dan je denkt. Het wordt wel een hele klus, de geslotenheid van deze doelgroep maakt het moeilijk.'

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Aan het woord:

Uitvoerende organisatie

Naam:
Michiel van Buuren
Organisatie:
Mano
Functie:
Directeur
VoorleesExpress sinds:
Januari 2009
Lievelingsvoorleesboek:
De verjaardag van de eekhoorn
en andere verhalen van Toon Tellegen

'In Rotterdam hebben we te maken met de grootste taalachterstand van alle steden in Nederland en een flinke polarisatie tussen bevolkingsgroepen. Daarom is de culturele ontmoeting die de VoorleesExpress realiseert een grote meerwaarde. Volgens mij werkt het project zo goed, omdat het preventief werkt en in een heel vroeg stadium aan de slag gaat met taalontwikkeling. Wat het project uniek maakt is dat je bij gezinnen thuis komt. Dat is voor alle deelnemers een bijzondere ervaring.

We hebben bij de VoorleesExpress Rotterdam grote ontwikkelmogelijkheden. Het project groeit hier heel hard, wat ook de nodige aandachtspunten oplevert. Snelle groei betekent dat het des te belangrijker is, de balans te vinden tussen vraag en aanbod en wat een projectleider aankan. We moeten opletten dat we mensen niet overbelasten. Verder is er enorm veel interesse vanuit allerlei organisaties om samen te werken. Dit is heel fijn, maar het betekent ook dat er veel tijd gaat zitten in het opbouwen en onderhouden van netwerken. Daarbij komt dat we nog zoeken, hoe we het project precies structureel gaan inbedden in Rotterdam. Door de samenwerking met Stichting de Meeuw is hiervoor de eerste belangrijke stap wel al gezet.

" We zijn trots op de snelle groei en de positieve ontvangst van het project."

Maar het is natuurlijk positief dat het zo goed aanslaat. We zijn trots op de snelle groei en ook de positieve ontvangst van het project bij zowel overheid, welzijn als pedagogische partners. Onze ambitie is om in heel Rotterdam actief te zijn. Nu komt de VoorleesExpress in enkele deelgemeentes. We willen zoveel mogelijk gezinnen en kinderen op weg helpen!

Mijn tip voor nieuwe steden: Bezint eer ge begint! Zoek naar het juiste netwerk in de stad waar jij je bij aan kan sluiten, dat is het allerbelangrijkste.'

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

"Ik vind het fantastisch dat de VoorleesExpress kinderen meer kansen biedt om boeken te lezen en de weg te vinden naar de bibliotheek!"

Prinses Máxima

Fotograaf: Ruben Timman

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Toekomst & Ontwikkeling

Het effectiviteitsonderzoek van Platform VoorleesExpress maakt naast de werkzame factoren ook de uitdagingen voor de toekomst inzichtelijk. Met deze informatie kunnen we het project verder ontwikkelen om het effect en het bereik te vergroten. Daarnaast is het een goede basis voor het onderzoek van Universiteit Utrecht dat in 2012 van start gaat.

Bibliotheekbezoek

De VoorleesExpress laat gezinnen kennis maken met de bibliotheek door middel van een bibliotheekbezoek. Het onderzoek toont echter aan het gebruik van de bibliotheek door gezinnen nog verbeterd kan worden. Zo hadden de gezinnen niet significant meer bibliotheekboeken in huis na afloop van het voorleesseizoen. Tien maanden later had 19% van de gezinnen geen enkel bibliotheek-boek in huis voor de kinderen. Het zou kunnen helpen om het gezin al halverwege het project zelf (een aantal van) de boeken te laten verzorgen voor de voorleessessies. Op die manier wordt het bibliotheekbezoek routine voor het gezin, leren de ouders welke boeken geschikt zijn voor de kinderen en waar ze die boeken kunnen vinden.
Daarnaast kan de samenwerking met bibliotheken worden geïntensiveerd. Bibliotheken kunnen bijvoorbeeld ook de ouders een abonnement aanbieden en in de rondleiding laten zien wat de bibliotheek volwassenen kan bieden (bijvoorbeeld boeken in de moedertaal, 'makkelijk lezen' boeken, internet, dvd uitleen). Zo kunnen zij zelf meer plezier krijgen in boeken, komen er meer boeken in huis en tonen ze voorbeeldgedrag aan de kinderen.

Ondersteuning ouders

Veel effecten blijken af te nemen na verloop van tijd. Ook geven ouders na afloop van het project aan dat ze graag nog een keer mee willen doen of extra ondersteuning willen in de taalbevordering van de kinderen. Door voorleesmiddagen in de bibliotheek te organiseren kan de VoorleesExpress veel gezinnen bereiken en (blijven) ondersteunen in het voorlezen. Daarnaast is het een goede plek voor ouders om met elkaar in contact te komen.

Blijvend contact

Door de VoorleesExpress ontmoeten stadsgenoten elkaar structureel rondom het voorleesritueel. Om de effectiviteit van dit contact te vergroten, kunnen voorlezers en gezinnen – in plaats van op stadsniveau – ook gekoppeld worden op wijk- of buurtniveau. Op deze manier is de kans groter dat zij elkaar ook in het dagelijks leven op straat tegenkomen (publieke familiariteit) en dat het contact in stand blijft. Ons onderzoek laat zien dat een minderheid van de voorlezers na het project contact houdt met het voorleesgezin.

"Ik kwam erachter dat ze mijn favoriete Arabische romans in de bibliotheek hadden. Ik ben daardoor weer begonnen met lezen."
Dikra, moeder

 Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Voorlezers geven onder andere aan dat het gezin hiertoe geen initiatief neemt. Uit de vraaggesprekken met de ouders blijkt echter dat de voorlezer altijd van harte welkom is en dat ze het erg jammer vinden dat de voorlezer niet meer langskomt.
Het lijkt hier te gaan om een misverstand. Om dit te voorkomen en het contact in stand te houden, is het belangrijk om voorlezers hierover te informeren in de voorlezersbijeenkomsten.

In de toekomst

Doorverwijzen
Veel gezinnen die deelnemen aan de VoorleesExpress hebben ook nog andere hulpvragen. Bijvoorbeeld fiets-lessen voor moeder, huiswerkbegeleiding voor de kinderen, werk voor de ouders en opvoedingsondersteuning. In het half jaar dat de voorlezer bij het gezin thuis komt, ontstaat er vaak een vertrouwensband met de ouders. Onze voorlezers zijn geen hulpverleners, maar hebben wel een signalerende functie.

Toeleiden gezinnen
Veel gezinnen melden zich aan bij de VoorleesExpress via (voor)scholen, peuterspeelzalen en logopedie. De werving en selectie van gezinnen kost de projectleiders veel tijd. Daarom willen we de samenwerking met (voor)scholen uitbreiden. Zij kunnen bijvoorbeeld zelf de intakes voor een afgesproken aantal gezinnen per seizoen verzorgen.

Autochtone gezinnen
De VoorleesExpress is begonnen als een project voor allochtone gezinnen, maar ook autochtone gezinnen kunnen veel baat hebben bij een voorlezer.

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

In 2009 is bij VoorleesExpress Rotterdam een pilot uitgevoerd met autochtone gezinnen. Hieruit bleek onder andere dat schaamte een grote drempel is voor aanmelding bij het project. In het voorjaar van 2010 vond er een verdiepingsdag plaats voor de projectleiders, waarbij zij de nodige achtergrondinformatie en handvatten hebben gekregen om deze doelgroepverbreding mogelijk te maken in hun stad. Het blijft echter een uitdaging om deze doelgroep te bereiken. Het meerendeel van de deelnemende gezinnen is nog altijd allochtoon.

Vervolgonderzoek

Het vervolgonderzoek wordt uitgevoerd door de Universiteit van Utrecht. In tegenstelling tot het eerste onderzoek vindt het huidige onderzoek plaats in meerde steden. De metingen van het eerste cohort zullen verricht worden bij VoorleesExpress Utrecht en Deventer. VoorleesExpress Amsterdam, Rotterdam en Breda participeren met de tweede cohort.
We werken met een experimentele en controlegroep kinderen. De eerste groep zijn kinderen uit gezinnen die deelnemen aan de VoorleesExpress. De controle groep zijn kinderen die niet deelnemen aan de VoorleesExpress en ook nooit deel hebben genomen. Ook participeren ouders/verzorgers van de gezinnen die deelnemen aan de VoorleesExpress. Deze ouders hebben zelf moeite met de Nederlandse taal en/of het voorlezen.

Onderzoeksinstrumenten
We maken gebruik van bestaande valide onderzoeksinstrumenten. Zo meten we de verschillende aspecten van taalomgeving met de Home Observation for Measurement of the Environment. Taalvaardigheid meten we met de Preschool Word and Print Awareness vragenlijst, de Taaltoets Alle Kinderen, de Peabody Picture Vocabulary Test en Cognitive Assessment System. Ook krijgen de ouders en voorlezers een gestructureerd vraaggesprek om hun sociaalculturele integratie in kaart te brengen, de Lowlands Acculturation Scale.

Data-analyse
De data-analyse wordt afgestemd op de gebruikte meetinstrumenten. Deze wordt uitgevoerd door de Universiteit Utrecht, om de onafhankelijkheid van de effectstudie te waarborgen.

Samenwerkingspartners
De Universiteit Utrecht is inhoudelijk verantwoordelijk voor het onderzoek, waarbij Platform VoorleesExpress voornamelijk een faciliterende rol op zich neemt. Tijdens het gehele onderzoek wordt samengewerkt met lokale uitvoerders van de VoorleesExpress, basisscholen en bibliotheken. Zowel bij de opzet van het onderzoek als de uitvoerende fase hebben we contact met meerdere onderzoekers met expertise op het gebied van taalontwikkeling en voorlezen. Daarnaast is er nauw contact met organisaties zoals het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken, Sardes, Stichting Lezen, Stichting Lezen & Schrijven en het Nederlands Jeugdinstituut.

Het blijft belangrijk om ook de individuele reacties en ervaringen van de deelnemers mee te nemen in het be-oordelen van de effectiviteit. Het enthousiasme van de voorlezers, kinderen en ouders is moeilijk weer te geven in cijfers, maar daarom niet minder zichtbaar!

"De VoorleesExpress is een cadeautje!"
Truuske Sanders, Sectorinstituut Openbare Bibliotheken

 Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

 Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Aan het woord:

Gezin

Naam:
Hafida en Faisal Talhaoui
Wonen in:
Utrecht
Lievelingsvoorleesboek kinderen:
Kikker en Haas van Max Velthuijs
(Zakaria, 3 jaar)
Kleine muis zoekt een huis van Petr Horacek
(Youssef, 4 jaar)
Lievelingsvoorleesboek moeder:
Zoekboekjes, zoals Wie zit waar?
van Satoru Onishi

'Hafida en Faisal hoorden op het consultatiebureau van het bestaan van de VoorleesExpress. De arts daar raadde het gezin aan om mee te doen, omdat Zakaria een te lage woordenschat had.

Hafida: "We vinden het heel gezellig om een voorlezer te hebben. De kinderen zitten elke week te wachten tot Charlotte komt. Ze vragen dan de hele tijd; 'Mama komt ze al, komt ze al?' Ze luisteren ook heel goed als Charlotte er is. Dat vind ik leuk. Dat ze rustig gaan zitten, gewoon gaan luisteren. De kinderen pakken nu echt vaak zelf boekjes. Dat vind ik heel erg geweldig."

Faisal: "Ja, en Zakaria kent nu ook al veel meer woordjes, hij praat steeds meer Nederlands. De VoorleesExpress heeft ons geleerd dat we vragen kunnen stellen aan de kinderen tijdens het lezen. En Charlotte is met ons naar de bieb geweest en heeft laten zien wat goede boekjes zijn. Ze had ook een keer een dvd van 'Kleine muis zoekt een huis' mee. Dat mochten we lenen en hebben dat die week een paar keer met de kinderen gekeken. Youssef en Zakaria zeiden steeds: 'Nog één keer?!'"

Hafida: 'Het is ook goed voor de kinderen om verhaaltjes te vertellen en samen zoekboekjes te kijken. Ik vind het ook leuk om meer Nederlandse woordjes te leren en lees de boekjes van de kinderen ook. Het is nog moeilijk om elke dag voor te lezen. We lezen nu wel elk weekend samen boekjes. Het is lastig om echt voor te lezen, omdat we allebei moeilijk Nederlands kunnen lezen. We zijn wel heel blij dat de kinderen boekjes al veel leuker vinden!

Als tip voor andere ouders heeft Faisal: 'Geef je op bij de VoorleesExpress, want het is erg goed voor de kinderen!'

Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

Literatuur

Aarnoutse, C., Blauw, A. de, Boland, T., Verhoeven, L., Vernooy, K. & Zandt, R. van het (1999). *Tussendoelen beginnende geletterdheid: een leerlijn voor groep 1 tot en met 3*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands.

Aarnoutse, C. & Verhoeven, L. (2003). *Tussendoelen gevorderde geletterdheid. Leerlijnen voor groep 4 tot en met 8*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands.

Adams, M.J. (1990). Beginning to read: thinking and learning about print. Cambridge, MA: MIT Press.

Allport, G.W. (1954). *The Nature of Prejudice*. Cambridge: Addison-Wesley.Dagevos & Gijsberts, 2007

Bus, A.G., van IJzendoorn, M.H. & Pellegrini, A.D. (1995). Joint Book Reading Makes for Success in Learning to Read: A Meta-Analysis on Intergenerational Transmission of Literacy. *Review of Educational Research, 65,* 1-21.

Centre for Community Child Health and The Smith Family (2004) Let's read, literature review.

Dagevos, J. (2007). *Het gaat juist goed/slecht met integratie*. NRC. Binnengehaald 6 mei 2009 van http://www.nrc.nl/opinie/article1854065.ece/Het_gaat_juist_goed%2Fslecht_met_integratie

Dagevos, J. & Gijsberts, M. (2007). *Jaarrapport Integratie 2007*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Dovidio, J.F., Gaertner, S.L. & Kawakami, K. (2003). Intergroup Contact: The Past, Present, and the Future. *Group Processes & Intergroup Relations,* 6, 5-21.

Duursma, E. van, Augustyn, M. & Zuckerman, B. (2008). Reading aloud to children: the evidence. *Archives of Disease in Childhood*, 93, 554-557.

Emerson, M.O., Kimbro, R.T. & Yancey G. (2002). Contact Theory Extended: The Effects of Prior Racial Contact on Current Social Ties. *Social Science Quarterly*, 83, 745-761.

Gijsberts, M. (2005). *Jaarrapport Integratie 2005*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Gijsberts, M. & Dagevos, J. (2005). *Uit elkaars buurt*. De invloed van etnische concentratie op integratie en beeldvorming. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (2005/13).

Hart, B, M. & Risley, T. R. (1995). Meaningful Differences in the Everyday Experience of Young American Children. Baltimore: Brookes Publishing Company.

Hart, J. de (red.) (2002) Zekere banden. Sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid . Den Haag: SCP.

Houtkoop, W. (2001). *De mensen op niveau 1*. Amsterdam: Max Goote Kenniscentrum bve. Binnengehaald 12 augustus 2009 van http://www.maxgoote.nl/files/682/de_mensen_op_niveau_1.pdf

Inspectie van het Onderwijs (2004). *Onderwijsverslag 2003/2004*. Den Haag: DeltaHage bv.

Ministerie van BZK, *Sociaal gericht, sociaal verplicht*. Verkenning sociale infrastructuur. Den Haag: Sdu Uitgevers, 2001.

Neuman, S.B., Koh, S. & Dwyer, J. (2007). CHELLO: The Child/Home Environmental Language and Literacy Observation. *Early Childhood Research Quarterly (23)*, pp 159-172.

Pettigrew, T. F. (1998). Intergroup Contact: Theory, Research and New Perspectives. *Annual Review of Psychology*, 49, 65-85.

Pettigrew, T.F., Christ, O., Wagner, U. & Stellmacher, J. (2007). Direct and indirect intergroup contact effects on prejudice: A normative interpretation. *International Journal of Intercultural Relations 31*, 411-425.

Pinkster, F.M. (2008) *De sociale betekenis van de buurt, Een onderzoek naar de relatie tussen het wonen in een arme wijk en sociale mobiliteit*. Amsterdam University Press, Amsterdam.

Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (2005). *Niet langer met de ruggen naar elkaar. Een advies over verbinden*. Den Haag: RMO-advies nr. 37.

Snel, E. & Boonstra, N. (2005). *De waarde van interetnisch contact. Een onderzoek over initiatieven en beleidsprojecten om interetnisch contact te bevorderen.* Enschede/Utrecht: Universiteit Twente/ Verwey-Jonker Instituut.

Steen, L. van den (2001). Ontluikende geletterdheid en voorlezen bij jonge kinderen. In bundel 14 *Veertiende Conferentie Het Schoolvak Nederlands,* 383 – 390.

Steensel, R. van (2006). Relations between socio-cultural factors, the home literacy environment and children's literacy development in the first years of primary education. *Journal of Research in Reading* (29), pp 367-382.

Teale, W. & Sulzby, E. (1986). Emergent literacy: *writing and reading*. Norwood, NJ: Ablex.

 Copyright © Platform VoorleesExpress, januari 2012

“Mag ik nog een bladzijde?”

Ali, 5 jaar

Met dank aan:

Copyright © Platform VoorkeesExpress, januari 2012